

Utlåtande 2009:58 RI (Dnr 123-28/2009)

Årsredovisning 2008 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Slut- och återrapportering av Stockholms stads lokala investeringsprogram, LIP, dnr 116-20/2008

Slutrapport av utvecklingspartnerskapet "Ett tillgängligt arbetsliv för alla" (ALFA) 2002-2005, dnr 331-3899/2006

Skrivelse om erfarenheter från demokrati- och informationsutskottet i Rinkeby 2003-2006, dnr 335-135/2007

Förslag avseende en fortsättning och vidareutveckling av Stadsdelsförnyelsen, från möjlighet till verklighet, dnr 336-3417/2006

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Årsredovisning 2008 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns, *bilaga 1*.
2. Redovisade avsättningar om 1 787,6 mnkr godkänns.
3. Tidigare disponering av eget kapital om 200,0 mnkr avseende Järvalyftet omfattar även projekt inom Söderortsvisionen.
4. Slutgiltig nedskrivning av stadens fordran på Micasa Fastigheter i Stockholm AB på ett belopp om 58,9 mnkr godkänns, *bilaga 9*.
5. Avrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige att metodmässigt integrera genomförande och uppföljning av miljöprogrammets mål i det webbaserade planerings- och uppföljningsverktyget ILS, dnr 303-4630/2007 godkänns, *bilaga 9*.

6. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2008 godkänns, *bilaga 10*.
7. Indikatorer som saknar utfall 2008 samt förslag på årsmål 2009 godkänns, *bilaga 11*.
8. Slut- och återrapportering för Stockholms stads lokala investeringsprogram, LIP, godkänns, *bilaga 12*.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Kulturnämnden: kulturförvaltningen medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 0,6 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2008 års budget, *bilaga 2*.
2. Utbildningsnämnden medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 41,4 mnkr. Regleras mot *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2008 års budget, *bilaga 2*.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2009 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 34,8 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2009 års budget, *bilaga 2*.
4. Nämnderna medges ombudgetering till 2009 för ökade kostnader inom investeringsplanen med 40,4 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2009 års budget, *bilaga 2*.
5. Avveckling av resultatenheter 2008 godkänns, *bilaga 7*.
6. Beviljade stimulansbidrag om totalt 14,4 mnkr, enligt *bilaga 6*, för utbyggnad av förskolelokaler, återtogs.
7. Slutrapport av utvecklingspartnerskapet "Ett tillgängligt arbetsliv för alla" (ALFA) 2002-2005, dnr 115-0691/2004, anses besvarad med vad som anförs i *bilaga 9* till detta ärende.
8. Skrivelse om erfarenheter från demokrati- och informationsutskottet i Rinkeby 2003-2006, dnr 335-135/2007, anses besvarad med vad som anförs i *bilaga 9* till detta ärende.
9. Förslag avseende en fortsättning och vidareutveckling av Stadsdelsförnyelsen, från möjlighet till verklighet, dnr 336-3417/2006, anses besvarad med vad som anförs i *bilaga 9* till detta ärende.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

I detta ärende redovisas stadens bokslut och budgetutfall med analys av nämndernas verksamhetsberättelser. Årsredovisning 2008 utgör underlag till stadens officiella redovisning över stadens verksamhet. Stockholms stads årsredovisning omfattar bokslutet för kommunkoncernen Stockholms stad samt uppföljningen av kommunfullmäktiges mål för staden. Årsredovisningen 2008 ska efter beslut av kommunfullmäktige tryckas. Den tryckta årsredovisningen kommer även att innehålla allmän information om staden, vilket detta ärende inte omfattar.

Uppföljningen av budget 2008 innehåller uppföljning av stadens budget för nämnderna, årets budgetjusteringar, ombudgetering till 2009 samt överföring av resultatenheternas resultat till 2009 m.m.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

År 2030 ska Stockholm vara en miljonstad och människor söker sig från hela världen hit för att studera och arbeta. Ett tydligt bevis på att vi är på rätt väg fick vi under året då Stockholm rankades som världens sjätte mest konkurrenskraftiga kunskapsregion enligt World Knowledge Competitiveness Index 2008. Stockholm var den enda europeiska regionen bland de tio främsta.

Satsningen på IT-utveckling har medfört att Stockholm har prisats som en av världens sju IT-smartaste städer av tankesmedjan Intelligent Community Forum (ICF). I januari tilldelades Stockholm utmärkelsen "Top Seven Intelligent Communities of 2009", bland annat för vårt utbud av e-tjänster och Stockholms utbyggnad av ett oberoende fibernät i Stockholm, som kommer inrymma 90 konkurrerande leverantörer, vilket innebär att 90 000 hushåll i staden år 2010 kommer att kunna surfa blixtnabbt, titta på bredbands-TV och ringa via världens största öppna nät.

Stockholm har en stark ekonomi. När året inleddes stod Stockholm på toppen av en högkonjunktur, men vid årets slut stod vi inför en global finanskris och lågkonjunktur. Alliansens förda politik har gjort att Stockholm står väl rustat för att möta en internationell ekonomisk nedgång. Det är nu viktigt att

besluten som ska lindra konjunkturedgången samt rusta oss för att kunna välkomna allt fler nya invånare genomförs. Vikten av att målmedvetet fortsätta arbetet med att göra Stockholm till en storstad i världsklass är, om möjligt, ännu mer betydelsefullt nu i sämre tider.

Det omfattande stimulanspaket som alliansen enades om i december 2008 är ett viktigt led i arbetet för att bromsa lågkonjunkturen. Sammanlagt tidigare läggs investeringar i nyproduktion av bostäder, infrastruktur samt klimatsmarta upprustningar av miljonprogramsområden, skolor och äldreboenden om 20 miljarder kronor för perioden 2009-2013. Vi har beredskap för att öka antalet utbildningsplatser, framförallt inom yrkesvux. Det arbete vi byggt upp under högkonjunkturen med att aktivt stödja dem som står längst ifrån arbetsmarknaden ska fortsätta.

Under mandatperioden har tre inriktningsmål lagts fast för stadens verksamheter: Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boende, företagande och besök; kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras; stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva.

Den samlade välfärdspolitik i Stockholm präglas tydligt av arbetslinjen. I januari 2008 inrättades fem jobbtorg, som är den gemensamma ingången till stadens samlade resurser för arbetsmarknadsinsatser. Antalet personer med ekonomiskt bistånd har sjunkit under året. Orsakerna till detta är den starka arbetsmarknaden och jobbtorgens verksamhet. Insatserna för att hjälpa människor till egen försörjning blir än mer betydelsefulla med den svagare arbetsmarknad som nu hotar.

Undersökningar bland företagen i Stockholm visar att de är nöjda med stadens service. Företagen är mest nöjda med stadens information och bemötande, följt av kompetens. Tillgänglighet och rättssäkerhet får också goda omdömen, medan företagen är minst nöjda med effektiviteten. Under 2009 kommer vi att fortsätta arbetet med att förbättra vår service, särskilt med inriktning mot effektivitet.

Planeringen för den nya stadsdelen i Norra stationsområdet pågår. Stadsdelen kommer att binda samman Solna med Stockholm. Visionen för stadsdelen är att det ska vara dels bostäder, dels ett nytt kluster för life science-företag. Kopplingen mellan nya Karolinska, Karolinska institutet och såväl forskning som framtagande av produkter utifrån forskning kan bli oslagbar.

En viktig åtgärd för att öka bostadsbyggandet är att påskynda arbetet med att ta fram detaljplaner. Staden kan bidra till sänkta boendekostnader genom att tillåta bebyggelse på mark som inte är förenad med höga grundkostnader. Förutsättningarna för att nå målet om 15 000 nya bostäder under mandatperioden är mycket goda. Sedan oktober 2006 har 12 000 bostäder påbörjats.

Järvalyftet och Söderortsvisionen är våra samlade satsningar för att bidra till att Stockholms norra och södra stadsdelar upplevs som en positiv del av staden, dit människor gärna vill flytta. Det handlar om att fler ska kunna äga sitt boende, upprustning av bostäder och boendemiljöer och förändringar av hela stadsbilden genom investeringar i bostäder och infrastruktur. Det är viktigt att involvera näringslivet i projektet, då vi måste få fler arbetsplatser i områdena. Där måste också vi i staden göra vår hemläxa och förlägga fler verksamheter utanför Stockholms innerstad. Kontaktcenter Stockholm för ”mjuka” verksamheter har förlagts till Rinkeby.

För att öka framkomligheten pågår flera stora infrastruktursatsningar. Dessa är främst Förbifart Stockholm, Citybanan, Nord-Sydaxeln, E18, Slussen och Norra Länken. Förbifarten är avgörande för stockholmsregionens långsiktiga utveckling och därmed viktig för tillväxten i hela landet.

Under året har föräldrar med små barn fått möjlighet till valfrihet och ökad flexibilitet genom att vårdnadsbidrag har införts. Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden finns från den 1 juli 2008. Ett kontaktcenter, ”Äldre direkt”, har inrättats för att underlätta kontakten mellan invånarna och staden. För att invånarna lättare ska kunna välja förskola, vård och omsorg har e-tjänsten ”Jämför service” lanserats.

Antalet barn i förskoleåldern fortsätter att öka och vi har byggt nya avdelningar i en hög takt. Vårt målmedvetna arbete har gjort att barnomsorgsgarantin uppfylldes under ett helt år för första gången sedan den infördes. Alla föräldrar fick plats inom tre månader. Den förskola som erbjuder Stockholms föräldrar håller hög klass. Om detta vittnar också brukarundersökningar.

Genom att fokusera på kunskap, trygghet och studiero ska Stockholms elever erbjudas en utbildning i världsklass. Tidiga kunskapsuppföljningar är en förutsättning för att kunna ge alla elever möjlighet att nå skolans mål och höja kunskapsnivån. Under 2008 har satsningen på läsutveckling i grundskolan fortsatt och intensifierats. En gemensam struktur för skriftliga omdömen, som är betygsliknande från skolår fyra, har införts som vägledning för skolorna. Viktiga steg har tagits för att öka elevernas trygghet och studiero. Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan ökade 2008.

Förnyelsen av gymnasieskolan har inneburit satsningar på lärlingsutbildning inom yrkesprogrammen och profilklasser för högpresterande elever. Hösten 2009 startar en av landets 10 nationella spetsutbildningar i Stockholm. Arbetet med att rekrytera, behålla och kompetensutveckla duktiga lärare och skolledare fortsätter, liksom satsningar på forskning och utveckling.

Under året har den nya incitamentsmodellen i kulturnämndens stöd till det fria kulturlivet börjat gälla som är en ny stödform som bland annat syftar till

att stimulera verksamheterna att öka sina intäkter. Tillgängligheten till biblioteken har förbättrats avsevärt genom kraftigt ökade öppettider och besökssiffrorna är fortsatt höga. Stadens övriga kulturverksamheter har också haft ett framgångsrikt år.

Flera av stadens idrottsanläggningar har rustats under året, bland annat flera ridanläggningar och skolidrottshallar. Antalet föreningsdrivna anläggningar har ökat vilket är gynnsamt både för verksamheterna och för föreningarnas ekonomi. En stor satsning på ökad simkunnighet har också gjorts under året.

Stockholms stad är en av landets största arbetsgivare. Vår ambition är att Stockholm ska vara en attraktiv arbetsgivare, som lockar de bästa såväl chefer som medarbetare, som går att få. Våra medarbetare bidrar alla till att staden når världsklass och ansvarar för att ge stockholmarna en god service och en rättssäker myndighetsutövning.

Medarbetarenkäten för 2008 gav oss godkänt som arbetsgivare. Den visar att förskolepersonal, anställda på bolagen och medarbetare med utländsk härkomst är mest nöjda med staden som arbetsgivare. Genom medarbetarenkäten fångar vi upp signaler som används i det fortsatta utvecklingsarbetet inom staden. Under året genomfördes en extern granskning av stadens chefer som visade att våra chefer är friskare än chefer i andra organisationer och de trivs bättre med jobbet än många andra.

Årsredovisningen visar att staden som helhet har utfört det uppdrag som kommunfullmäktige beslutat om och har en ekonomi i balans. De flesta av stadens nämnder har överskott och vi bedriver en verksamhet med hög kvalitet. Stadens finanser vilar på en mycket stabil och trygg grund. Detta manifesterades 2008 av att Standard & Poor's bekräftade stadens högsta möjliga betyg i sin bedömning av stadens kreditvärdighet. Under året har kostnaderna för försörjningsstöd minskat kraftigt och andelen personer som är beroende av försörjningsstöd var den lägsta på 26 år.

Stockholms stads starka ekonomi lägger en stabil grund för att möta framtiden. Nämndernas strävsamma vardagsarbete för att klara kvaliteten i välfärden och de mål kommunfullmäktige satt upp – tillsammans med en ansvars-kännande budgethållning – ger goda förutsättningar att under 2009 värna de välfärdsområden vi har ansvar för och klara stadens viktiga uppdrag från stockholmarna.

Bilagor

1. Årsredovisning 2008 med uppföljning av budget för Stockholms stad
2. Uppföljning av budget samt avstyrkta/tillstyrkta ombudgeteringar och budgetjusteringar
3. Stadsledningskontorets synpunkter på nämndernas budgetutfall 2008
4. Sammanfattande tabeller 2008
5. Större investeringsprojekt
6. Återtagande av beviljade stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler
7. Sammanställning av föreslagna avvecklingar av resultatenheter 2008
8. Nyckeltal
9. Övriga ärenden
10. Sammanställning av kommunfullmäktiges beslut om uppdrag under 2008
11. Indikatorer som saknar utfall 2008 samt förslag på årsmål 2009
12. Slut- och återrapportering för Stockholms stads lokala investeringsprogram, LIP

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta följande

1. att i huvudsak godkänna årsredovisningen
2. att redovisade avsättningar om 1 787,6 mnkr avsätts till klimatsmarta investeringar
3. att i övrigt anföras

Årsredovisningen 2008 med uppföljning av budget för Stockholms stad visar i stort sett att de beslut som är fattade i kommunfullmäktige följs men brister i beskrivningarna om måluppfyllelse. Om miljöpartiet de gröna hade haft möjligheten till att ingå i en majoritet och fastställa de styrande målen för verksamheten hade det sannolikt sett annorlunda ut. Bland annat hade det övergripande miljömålet funnits kvar och på ett kraftfullt sätt varit styrande, vilket sedan hade avspeglats i nämndmålen.

Att uppföljningen av miljöprogrammets mål är integrerat i ILS är positivt, men utan resurser på förvaltningar och SLK som aktivt följer upp programmet stannar miljöarbetet upp. För att åter få igång ett aktivt miljöarbete i staden krävs ambitiösare delmål, aktiv uppföljning och miljökommunikation med både förvaltningar och medborgare. Här krävs givetvis ett nära samarbete mellan Stadsledningskontoret och Miljöförvaltningen, som innehar kompetensen på miljöområdet.

Tyvärr visar årsredovisningen för Stockholms stad att den styrande majoriteten försöker att marknadsföra den politiska riktning som man har valt som framgångsrik. Detta ser man tydligt när man studerar bedömningarna på måloppfyllelser. Det är lite märkligt att man gör bedömningarna att målen uppfylls helt när detta inte stämmer med verkligheten under flera områden. Vi anser att det är viktigt att stadens målstyrda styrsystem inte urholkas genom redovisningar som delvis kan ifrågasättas.

KF:s mål "Jobb istället för bidrag"

Att man under detta KF-mål gör bedömningen att målet uppfyllts helt är inte riktigt. Ser man på andel flyktingar så är målet om självförsörjning inte uppfyllt. Det är dessutom märkligt att det hänvisas till Vision Järva 2030 under "jobb istället för bidrag" när visionen i själva verket saknade reella satsningar på det sociala området. Målbilden för Järvalyftet, som alla fullmäktiges partier står bakom, anger att det ska vara fokus på lika rätt och miljöhänsyn. Majoriteten har inte visat några verkningsfulla aktiva åtgärder för att minska diskrimineringen och uppnå lika rättigheter. Istället för att förändra Svenska för invandrare (SFI) så att alla har möjlighet att läsa till och med nivån för nationella provet, och därmed får en rimlig möjlighet att försörja sig på den svenska arbetsmarknaden, har man bara flyttat SFI till jobbtorgen. Därför är det inte bara konstigt utan rent felaktigt att majoriteten anser att målet "jobb istället för bidrag" "uppfylls helt" samtidigt som endast 32% av flyktingarna är självförsörjande efter introduktion jämfört med KF:s mål på 50%. Ambitionen borde ligga mycket högre – det är slöseri med mänskliga och ekonomiska resurser att 67% av de nyinflyttade står utan försörjning efter introduktion.

Nämndmålet "Fler ska gå från bidrag till egen försörjning" är inte uppfyllt. Man uppger att den andel som gått från bidrag till egen försörjning är 85 procent. Den riktiga siffran borde ha varit 36 procent. Av de inskrivna vid Jobbtorgen har 42 procent avslutats och 85 procent av dessa (exklusive de återremitterade) var självförsörjande tre månader efter avslut. Det innebär i själva verket att 36 procent av de inskrivna (exklusive de återremitterade) har avslutats och var självförsörjande. Ändå får många inte ta del av jobbtorgens utbud och en del som deltar vid jobbtorgen återremitteras till socialtjänsten. Jobbtorgen har otillräcklig finansiering för att ta emot alla som skulle behöva hjälp att komma in på arbetsmarknaden. Vi anser fortfarande att miljöpartiets förslag om att alla stadsdelsnämnder ska utveckla "en-dörr-in-verksamheter" för arbetssökande med försörjningsstöd med individuellt stöd, vägledning, kompetensutveckling och rehabilitering skulle vara en bättre väg att gå. Där ska alla med försörjningsstöd som står utanför arbetsmarknaden, oavsett orsak, erbjudas deltagande. Alla arbetssökande ska erbjudas vägledning och jobbcoachning samt kompetensutveckling såsom utbildning, arbetsträning m.m. De som av psykiska eller fysiska orsaker inte förmår arbeta eller studera ska få behandling.

KF:s mål "Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö"

För att möjliggöra en förskola av hög kvalitet spelar barngruppernas storlek en central roll. Grupperna får aldrig bli så stora att de inkräktar på barnens möjlighet att bli sedda. Idag växer barngrupperna i stadens förskolor. I tertialrapport 2 är det 11 av 14 stadsdelsnämnder som inte klarar kommunfullmäktiges mål om gruppstorlek. Trots försämringen har den moderatledda majoriteten valt att inte prioritera förskolan inför 2009. Tvärtom är förskolan den stora förloraren i 2009 års budget, och risken är att barngrupperna kommer att öka ytterligare. Gruppernas storlek bör begränsas till 12 barn i småbarnsgrupperna och 14 barn i de högre åldrarna.

Barnens fria tid är lika viktig som skoldagen. Idag är barngrupperna alldeles för stora - det kan gå mer än 50 barn på tre vuxna - vilket är förödande för arbetsron och möjligheten för personalen att se varje barn. Miljöpartiet föreslår ökat anslag som innebär ungefär 70 nya anställda inom skolbarnsomsorgen. Den speciella kompetens som fritidspedagogerna och personalen inom skolbarnsomsorgen har måste uppvärderas och få större tyngd då skola och skolbarnsomsorg integreras. Även i skolbarnsomsorgen ska ett medvetet arbete för att främja jämställdhet och motverka diskriminering, traditionella könsroller och heteronormativitet ske.

KF:s mål "En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas"

När det gäller klimatarbetet har det inriktats på antalet miljöbilar samt energianvändning. Det är en allt för låg nivå i klimatarbetet för att kunna möta det hot som klimatförändringarna medför. Samtidigt skriver den borgerliga majoriteten i årsredovisningen att klimatfrågan har stått i fokus under 2008. Att staden arbetar gentemot medborgare och företagare för att minska sin miljöbelastning är positivt, men det är märkligt att kalla klimatarbetet prioriterat när inte något av stadens inriktningsmål innehåller något om miljö och klimat.

Stockholm behöver ett aktivt långsiktigt klimatarbete för att möta de utmaningar som klimatkrisen innebär. Idag bedrivs klimatarbetet inom staden i projektförhållanden.

Energicentrum som finansieras via den förra majoritetens miljömiljard gör ett viktigt arbete och en långsiktig finansiering av verksamheten efterlyses. Flera av de miljöinsatser som är gjorda är finansierade med gamla avsättningar.

Miljömiljardsprojekten avslutas i år och KLIMP-projekten upphör 2010 och det är ännu oklart om nya pengar för klimatsatsningar såväl inom staden som från staten kommer att avsättas.

Att Stockholm utsetts till miljöhuvudstad 2010 och dessutom undertecknat Convention of Mayors, med krav att införa en "Sustainable Energy Plan", ställer höga krav på staden framöver. För att klimatarbetet ska kunna fortsätta i den takt som hotet om klimatförändringarna kräver bör nya avsättningar göras för klimatsmarta investeringar. Man bör också omvandla de avsättningar som tidigare är gjorda för större vägprojekt som bl a Förbifart Stockholm för att istället använda dessa till klimatsmarta investeringar.

Det är hög tid att den borgerliga majoriteten skärper sina målsättningar och avsätter tid och resurser på ett aktivt permanent klimatarbete i Stockholm. Majoritetens ansvarstagande när det gäller klimatarbetet är så här långt inte imponerande.

Se matavfall som en resurs

Det är positivt att antalet tankställen med alternativa bränslen ökar i stockholmsområdet, men behovet av tankställen för biogas är fortsatt mycket stort. Det är positivt att staden bildat ett bolag för biogasproduktion. Bolaget bör ha som uppgift att maximalt utnyttja matavfallet i staden för produktion av biogas och ska definitivt vara kvar i stadens ägo. Andelen matavfall som idag samlas in och rötas till biogas är ytterst liten (4%). Om Stockholm ska leva upp till det nationella målet om 35% insamling av matavfall, så måste insamlingen framöver även gälla hushållens matavfall. Idag ligger Stockholm långt efter.

KF:s mål "Bostadsbyggandet ska vara hög"

Vi är starkt kritiska mot att detaljplaneprocessen ska stressas (effektiviseras) för att fort få fram många nya bostäder. Det är fel väg att gå. De hus som byggs ska stå under många år och då krävs ett helhetsgrepp på planeringen där alla instanser hörs och staden ser över att värdefulla grönområden inte förstörs. Risken är också stor att bebyggelsen utformas på ett okänsligt och ohållbart sätt. Istället bör staden planera utifrån ett helhetsperspektiv och med hjälp av en omvänd planprocess.

KF:s mål "Framkomligheten i regionen ska öka"

Det är tydligt att den styrande majoriteten inte har valt ett modernt eller ett klimatsmart sätt att tänka när man fortfarande försöker att uppnå detta mål med gamla medel. Förbifarten är inte ändamålsenlig infrastruktur. Förbifarten ökar utsläpp och bilberoende och är inte ändamålsenligt för en ekologiskt hållbar stad.

KF:s mål "Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare"

Detta mål behöver en del mer åtgärder innan vi anser att det helt är uppfyllt. Bland annat anser vi att när värdet för NMI (Nöjd Medarbetar Index) är så lågt som 55 och under stadens snitt på 59 bör man göra en analys för vad medarbetarna anser bör förbättras.

Nämndmålet "Utveckla stadens jämställdhets- och mångfaldsarbete" bör arbetas betydligt mer med. Det är överdrivet att påstå att stadens jämställdhets- och mångfaldsarbete har utvecklats när inga egentliga aktiva åtgärder har skett. En ny sammanhållen personalpolicy har tagits fram, men skrivningarna för att åstadkomma en jämställd personalpolitik är svepande och bör skärpas. Staden borde exempelvis uppmuntra blivande pappor att ta ut sin föräldraledighet och erbjuda småbarnsföräldrar möjlighet till distansarbete. Jämställd representation, arbetstidsförkortning och delat ledarskap är andra viktiga delar i jämställdhetsarbetet. I policyn behöver det bli tydligare att ingen ska diskrimineras på grund av etnicitet, funktionshinder eller sexuell läggning samt vikten av att stadens personal ska utbildas i hbt-kompetens.

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut bifalles delvis.
2. Redovisade avsättningar om 1 787,6 mnkr fördelas enligt vänsterpartiets förslag till budget år 2009 samt till vad som framförs nedan.
3. Därutöver vill vi framföra följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen att för egen del besluta följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut bifalles delvis.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Klyftorna mellan Stockholmarna har ökat under året, samtidigt som finansborgarrådet bara ser bevis för att staden är på rätt väg. Visserligen är det segraren som skriver historien men någon måtta på självberömmet bör det vara för en majoritet som strävar efter en skola i världsklass.

Vi vill också slå fast att årsredovisningen speglar en borgerlig budget, som i stora delar skiljer sig från en budget som vänsterpartiet skulle vara med och ta fram.

Ärendet är en ohejdad lovsång till marknadskrafterna och deras alltmer dominerande ställning i vår gemensamt finansierade välfärd, utan reservationer om riskerna för uttunning av demokratin när stockholmskan och stockholmaren blir konsumenter av välfärd snarare än medborgare i en kommun. Inga analyser görs av resultatet av marknadsorienteringen i relation till kostnaderna och utvärderingar av de främsta vinnarna – företagen eller brukarna. Fler pengssystemen underminerar stadsdelsnämndernas möjlighet till lokala prioriteringar. Olika måttstockar används när stadsledningskontoret bedömer det ekonomiska utfallet för stadsdelsnämnder och facknämnder. Stadsdelsnämnderna uppfyller inte kommunfullmäktiges mål om budget i balans när de har underskott, till skillnad från facknämnder med underskott.

Sammantaget ger årsredovisningen ingen rättvisande bild av det gångna året i stadens verksamheter, utan speglar endast de delar som passar in i den borgerliga världsbilden. Kvantitativa mål är delvis uppnådda trots att det redovisade sifferutfallet visar motsatsen och kvalitativa mål är uppnådda trots att nyckeltal och indikatorer visar motsatsen.

När antalet personer med ekonomiskt bistånd minskar är det arbetsmarknadens och Jobbtorgens förtjänst, men när trenden vänder är det bara arbetsmarknaden som är problematisk. Andelen biståndshushåll som får egen försörjning har sjunkit mellan år 2006 och 2008 från 18,5 till 17,7 procent. Barns och ungdomars möjlighet till kulturupplevelser har varit prioriterade, samtidigt som andelen barn i Kulturskolan sjunkit från 11 till 10 procent.

Antalet bostäder/byggrätter i detaljplaner som vunnit laga kraft har minskat, 2005 var antalet 5 758 och 2006 10 15 mot 4 735 år 2007 och 3 750 år 2008, vilket stämmer dåligt med att takten på bostadsbyggande är fortsatt hög. År 2008 färdigställdes 5 200 bostäder i Stockholm stad vilket sägs vara den högsta noteringen sedan 1975, men faktum är att de flesta färdigställda bostäderna påbörjades under förra mandatperioden.

Istället för att låta Stockholm vara med och finansiera onödiga statliga infrastrukturprojekt som exempelvis Förbifart Stockholm, väljer vi att göra investeringar som förbättrar miljön, ökar rättvisan och gör Stockholm till en ännu mer attraktiv stad att leva och bo i. Vi vill använda en del av stadens tillgångar till att investera i personal, rättvisa och demokrati samt i miljö. Dessa investeringar är nödvändiga om vi ska få en hållbar stad, med hållbara livsvillkor för stockholmarna och hållbar arbetsmiljö för medarbetarna.

Personalmiljarden ska användas till investeringar i kompetensutveckling och arbetsmiljö för de stora personalgrupperna i stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden. Rättvise- och demokratimiljarden ska användas till investeringar i välfärd, tillgänglighet och lokal demokrati. Vi ska bygga bort bostadsbristen för hemlösa och människor med funktionsnedsättningar, se till att Stockholm blir världens mest tillgängliga huvudstad och öka invånarnas deltagande i den lokala demokratin. Alla stadsdelsnämnder ska få utvecklingspengar för att utveckla närsamhället i samråd med invånarna. Miljömiljarden ska främst användas till att göra Stockholms innerstad bilfri. Vi vill påskynda genomförandet av Cykelplan 2006 både i ytterstaden och i innerstaden, där förutsättningarna förändras genom införandet av bilfri innerstad. Vi vill även satsa på att separera körbana, cykelbana och trottoar för högre trafiksäkerhet.

Vänsterpartiet välkomnar att investeringar i idrottsanläggningar tidigareläggs. I vårt förslag till budget förutsåg vi att det skulle behövas. Investeringsutgifterna för idrotten bör därför, i jämförelse med nu gällande budget för Stockholms stad, ökas med 225 mnkr för en sim- och idrottsanläggning i Skarpnäck samt en inomhushall för fotboll och friidrott i Rågsved.

Vänsterpartiet är positivt till att bygga nya bostäder och vårt mål är 20 000 nya bostäder under mandatperioden varav hälften hyresrätter. Däremot är vi negativt inställda till den nuvarande majoritetens vilja att påskynda arbetet med att ta fram detaljplaner. Vi är oroliga för att det demokratiska inflytandet från stadens medborgare minskar om processen förkortas. Vi efterlyser istället öppna samråd med boende och verksamma i området i ett tidigt skede av processen. Vi vill se tydlig information, större möjlighet till insyn och omvänd planprocess i utvalda områden. Får stadens medborgare känna delaktighet i en planprocess minskar antalet överklaganden och handläggningen går smidigare vilket ökar takten i bostadsbyggandet.

Vidare tolkar vi stadens ambition att sänka boendekostnader genom att tillåta bebyggelse på mark som inte är förenad med höga grundkostnader som likvärdigt att bygga på grönmark. Vi anser att i första hand ska redan hårdgjord mark som nedlagd industrimark, parkeringsplatser och trafikleder tas i anspråk för bostadsbyggande, inte grön- eller naturmark. Kostnader för sanering och överdäckning måste klaras utan att boendekostnaderna blir för höga. Bygg billiga, energieffektiva och bra bostäder för

alla plånböcker, inte energislukande lyxbostäder. Vi vill bygga i kollektivtrafiknära områden och hålla nere parkeringstal så att marken utnyttjas effektivt till bostäder, rekreationsområden och lekplatser, inte till uppställningsplats för bilar.

Vad gäller lärdomar av partnerskapet "Ett tillgängligt arbetsliv" (bilaga 9:1) vill vi betona att staden måste anställa fler personer med funktionsnedsättningar. Skrivelsen från Rinkeby stadsdelsnämnd har intressanta förslag om utveckling av lokaldemokrati, som motverkas av centraliseringen av stadsdelsnämnderna. Rekommendationen att stadsdelsnämnderna ska vara nav i vidareutvecklingen av Stadsdelsförnyelsen instämmer vi till fullo i, och beklagar att majoriteten har valt en motsatt linje i arbetet med Järvalyftet och Söderortsvisionen. Majoriteten omfördelar också 50 mnkr från tidigare avsatta medel för Järvalyftet och istället för att disponera ytterligare eget kapital till Söderortsvisionen.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) enligt följande.

Med en socialdemokratisk budget hade målen och inriktningen för stadens verksamhet, och därmed också årsredovisningen, sett annorlunda ut. Med detta sagt kan vi dock konstatera att den moderatstyrda majoriteten inte har nått alla sina verksamhetsmål. Anmärkningsvärt är att målet "En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas" inte har nåtts – särskilt pinsamt med tanke på att Stockholm nyligen utnämnts till Europas miljöhuvudstad 2010. Inte heller målen "Framkomligheten i regionen ska öka" eller "Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka – trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen" har uppnåtts till fullo.

Frågan är också hur pass rimlig slutsatsen att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål har uppnåtts är. Vid en närmare granskning visar det sig nämligen att av de 153 indikatorer som redovisas i ärendet, så har inte ens hälften uppfyllts. Omkring en tredjedel av indikatorerna har uppnåtts delvis eller inte alls. Därutöver saknas jämförelser för ytterligare ca 25 procent, vilket alltså innebär att det inte går att säga om målen uppnåtts eller inte. Om man alltså räknar bort indikatorer som inte uppnåtts till fullo eller inte går att bedöma, så att bara de indikatorer som verkligen uppnåtts kvarstår, får man en måluppfyllelse på ca 40 procent! Vi frågar oss hur meningsfulla majoritetens indikatorer är, när man menar att inriktningsmålen är uppnådda trots att inte ens hälften av indikatorerna visar på måluppfyllelse.

Målet om att en hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas har, som tidigare konstaterats, inte nåtts. Detta till trots menar stadsledningskontoret att "klimatfrågan stått i fokus" under 2008, och förklarar det bland annat med de klimatinvesteringsprogram som staden har bedrivit samt Miljömiljarden. Det man dock glömmer att skriva är att båda dessa satsningar är "ärvda" från den tidigare majoriteten, och att den nuvarande majoriteten röstade emot dem då de infördes. Vidare menar stadsledningskontoret att staden har haft en särskilt framträdande roll när det gäller incitament för miljöbilar. Desto tråkigare då att majoriteten nu har tagit bort dessa incitament, bland annat sub-

ventionen av boendeparkering för miljöbilar. Att incitamenten spelar roll är tydligt i statistiken – registreringarna av nya miljöbilar i Stockholms län har under januari och februari i år minskat med 46 procent, jämfört med ett minus på 31 procent för hela riket. Det betyder att Stockholm tappat det tidigare försprånget.

Det är vidare allvarligt att målet om kvaliteten i staden omsorgsverksamheter inte har nåtts. Bakom oss lämnar vi några år av fantastisk högkonjunktur. Det har gått bra för Stockholm, och bra för Sverige. De år som väntar oss kommer att bli betydligt tuffare. Konjunkturen har vänt nedåt för länge sedan, och konsekvenserna av detta blir successivt allt mer kännbara. Allt fler stockholmare kommer att bli arbetslösa och allt fler kommer att känna av en försämrad ekonomi. Med dessa dystra utsikter i åtanke är det desto mer allvarligt att Stockholm inte ens under de goda tider som varit har klarat av att slå vakt om kvaliteten i stadens verksamheter. Vi kan konstatera att ett antal stadsdelsnämnder går med underskott. Totalt sett gör förskoleverksamheten ett överskott, ett överskott som dock används för att betala för individ- och familjomsorgens underskott. Detta i en situation när 12 av 14 stadsdelar inte når kommunfullmäktiges mål om barngruppernas storlek, en försämring sedan 2007. Samtidigt ser vi att lärartätheten i skolan minskar och att grupperna på fritids ökar i storlek.

Staden har inte, ens under de goda tider som varit, klarat av att ge tillräckligt stöd åt dem som kanske behöver det mest. Av årsredovisningen framgår exempelvis att målet om att andelen nyanlända flyktingar som får arbete inom introduktionsperioden långt ifrån har nåtts – bara 32 procent av flyktingarna är självförsörjande efter introduktionen. När de som står allra längst från arbetsmarknaden inte har lyckats få jobb ens under brinnande högkonjunktur, hur sannolikt verkar det att de ska få det när tiderna blir sämre?

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Årsredovisning 2008 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns, *bilaga 1*.
2. Redovisade avsättningar om 1 787,6 mnkr godkänns.
3. Tidigare disponering av eget kapital om 200,0 mnkr avseende Järvalyftet omfattar även projekt inom Söderortsvisionen.
4. Slutgiltig nedskrivning av stadens fordran på Micasa Fastigheter i Stockholm AB på ett belopp om 58,9 mnkr godkänns, *bilaga 9*.
5. Avrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige att metodmässigt integrera genomförande och uppföljning av miljöprogrammets mål i det webbaserade planerings- och uppföljningsverktyget ILS, dnr 303-4630/2007 godkänns, *bilaga 9*.
6. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2008 godkänns, *bilaga 10*.

7. Indikatorer som saknar utfall 2008 samt förslag på årsmål 2009 godkänns, *bilaga 11*.
8. Slut- och återrapportering för Stockholms stads lokala investeringsprogram, LIP, godkänns, *bilaga 12*.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Kulturnämnden: kulturförvaltningen medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 0,6 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv*: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2008 års budget, *bilaga 2*.
2. Utbildningsnämnden medges budgetjustering för minskade nettokostnader med 41,4 mnkr. Regleras mot *Central medelsreserv*: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2008 års budget, *bilaga 2*.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2009 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 34,8 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv*: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2009 års budget, *bilaga 2*.
4. Nämnderna medges ombudgetering till 2009 för ökade kostnader inom investeringsplanen med 40,4 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv*: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2009 års budget, *bilaga 2*.
5. Avveckling av resultatenheter 2008 godkänns, *bilaga 7*.
6. Beviljade stimulansbidrag om totalt 14,4 mnkr, enligt *bilaga 6*, för utbyggnad av förskolelokaler, återtas.
7. Slutrapport av utvecklingspartnerskapet "Ett tillgängligt arbetsliv för alla" (ALFA) 2002-2005, dnr 115-0691/2004, anses besvarad med vad som anförs i *bilaga 9* till detta ärende.
8. Skrivelse om erfarenheter från demokrati- och informationsutskottet i Rinkeby 2003-2006, dnr 335-135/2007, anses besvarad med vad som anförs i *bilaga 9* till detta ärende.

9. Förslag avseende en fortsättning och vidareutveckling av Stadsdelsförnyelsen, från möjlighet till verklighet, dnr 336-3417/2006, anses besvarad med vad som anförs i *bilaga 9* till detta ärende.

Stockholm den 15 april 2009

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Roger Mogert* och *Teres Lindberg* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av *Per Ankersjö* (c) enligt följande.

Centerpartiet hänvisar till det egna budgetförslaget för 2008 som på ett antal punkter skiljer sig från majoritetens. Av vår reservation framgår bland annat att vi ville sänka skatten med ytterligare 10 öre. Vi hade även större satsningar på nyföretagande i de invandrartäta områdena i ytterstaden och föreslog även mer omfattande åtgärder för att minska luftkvalitetsproblemen och särskilt partikelhalten.

Avseende år 2009 hänvisas till Centerpartiets budgetreservation för detta år.

När det gäller den övergripande frågan om hur Stockholms stad ska ledas långsiktigt – finansiering, vad som är kärnverksamhet, vikten av valfrihet och hur staden ska växa – delar Centerpartiet i det stora hela majoritetens grundsyn.

ÄRENDET

I detta ärende redovisas stadens bokslut och budgetutfall med analys av nämndernas verksamhetsberättelser. Ärendet innehåller två delar. Årsredovisning 2008 utgör underlag till stadens officiella redovisning över stadens verksamhet. Stockholms stads årsredovisning omfattar bokslutet för kommunkoncernen Stockholms stad samt uppföljningen av kommunfullmäktiges mål för staden. Årsredovisningen 2008 ska efter beslut av kommunfullmäktige tryckas. Den tryckta årsredovisningen kommer även att innehålla allmän information om staden, vilket detta ärende inte omfattar.

Uppföljningen av budget 2008 innehåller uppföljning av stadens budget för nämnderna, årets budgetjusteringar, ombudgetering till 2009 samt överföring av resultatenheternas resultat till 2009 m.m. Uppföljning av budget 2008 beslutas av kommunstyrelsen.

BEREDNING

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.